

Vårkorn, L7-401

Joakim Karlsson, Hushållningssällskapet, Strängnäs

Av malkornssorterna är Quench fortfarande serieetta men de andra sorterna har kommit närmare serieledaren. Tittar man närmare på 2011 så har framförallt Tipple gått bra med hög skörd och fina kvalitetsegenskaper inom det mellansvenska försöksområdet. Dagens malkornssorter tillhör den nya typen som ger låg proteinhalt och kan därmed gödslas lite rikligare.

Av foderkornssorterna har Tam Tam den högsta avkastning och senaste mognaden. Tidigast mognad och hög skörd har Luhkas. Anakin avkastade bra i år och är den friskaste sorten och kan passa om man regelbundet odlar mycket korn. Vill man ha mycket halm har Justina det längsta strået. Det kortaste strået har Waldemar.

Soldo och Shandy är nyare malkornssorter som visat högst avkastning två år i rad.

Under 2011 avkastade, av marknads-sorterna, Tam Tam och Anakin bäst i medeltal. Av malkornssorterna toppar Quench och Tipple avkastningen. Många sorter har tappat gentemot sortblandningen i år, sortblandningen består av Justina, Mercada, Quench, och Tipple. Anakin, Justina, Tipple och Mercada är sorter som har gått bra och stärkt sin position under året. I år anmäldes 9 st nya sorter för prövning, av dessa ser en handfull riktigt lovande ut. Av de sorter som varit med några år ser Soldo och Shandy intressanta ut. Fairytale och Waldemar är sorter som tappat mest i avkastning under året gentemot sortblandningen.

I figur 1 visas marknadsorter, mätarsort. Avkastningen i ej svampbehandlade led redovisas i färg och merskörden för svampbehandling i vitt. Figuren visar att Tam Tam avkastade högst bland marknads-sorterna

2011 i obehandlade led. Luhkas, Justina, Rosalina och Gustav gav den högsta merskörden för svampbehandling medan Anakin och Mercada gav lägst merskörd.

Merskörden av svampbehandling av kornssorterna gav i område D+E i storleksordningen 200 kg och i område F ca 650 kg. På de flesta försöksplatserna utfördes svampbehandlingen med 0,25 l Flexity i DC31 samt 0,25 l Comet och 0,4 l Proline i DC37. Proteinhalten 2011 blev ca 0,75 procentenheter lägre än flerårsmedeltalet för malkornssorterna.

Under 2011 lades det ut sammanlagt 13 sortförsök med medeltidiga och sena sorter inom det mellansvenska försökssamarbetet. Sammanlagt prövades 34 kornsorter, i försöksserierna som heter L7-401.

Avkastningen 2011 var i nivå med flerårsmedeltalet i område D+E och i område F var skörden ca 500 kg/ha över flerårsmedel.

De flesta försöken såddes från mitten av april till början av maj. Kornet utvecklades bra, om man bara lyckats med etableringen. Det blev en torr och solig maj. I början av juni kom den tropiska värmen med temperaturer över 25 grader de 14 första dagarna, vilket gick hårt åt grödan. Fram vid midsommar kom regnskurarna och temperaturen bedarrade. Under juli månad var det varannandagsväder och kornet kunde kompensera en del av värmeskadorna från juni och avkastningen blev i många fall överraskande bra. Skörden av kornförsöken pågick under andra halvan av augusti till mitten av september, med vissa avbrott för regn i öst och rikligt med regn i väst.

I tabell 1 redovisas alla sorter som varit med i försöksserien 2011. Sorterna är ordnade efter medelvärdet av svampbehandlade och ej svampbehandlade led. Sorternas

avkastning är redovisade som relativtal av mätarens avkastning i respektive kolumn. Tabellen bör därför inte läsas radvis utan sorterna ska i första hand jämföras med mätaren.

Resultaten från de enskilda åren och flerårsmedeltalen i tabell 2 är hämtade från försöksserierna L7-401 på fältforskningsenheten på SLU, www.slu.se/faltforsk

Tabell 1. Korn. Avkastning 2011, omr D-F, obehandlat, svampbehandlat och medeltal för obehandlat och svampbehandlat

Sort	Relativ skörd Obehandlat	Relativ skörd Behandlat	Relativ skörd Medeltal
Sortblandning kg/ha	6 570	6 920	6 750
rel.tal	100	100	100
Sec Tam Tam (SW)	103	103	103
NS Soldo (SSd)	102	103	102
Sej Anakin (SSd)	103	99	101
Sec Shandy (SW)	99	103	101
LP Mercada (SW)	101	100	100
NFC Quench (PI)	100	100	100
NFC Tipple 401-11 (PI)	99	100	100
SJ 071152 Natasia (SSd)	99	100	100
IGP F 5306 (SSd)	99	98	99
SW Gustav	98	100	99
CSBC Luhkas (SSd)	96	100	98
Justina (SSd)	96	100	98
LW Shannon 02W093-05 (SW)	96	98	97
Sej, Fairytale (SSd)	96	97	97
SW Honey	96	96	96
Sej Zeppelin (SSd)	96	95	96
SJ Columbus 72308 (SSd)	95	96	96
SW Waldemar	94	97	96
Syn Propino (SW)	96	95	95
Sej Rosalina (SSd)	93	97	95
SW Amber	94	94	94
SW Catriona	91	92	91
Sorter nedan provade för första eller andra året i D-G området			
SW 12860-06	107	108	108
SW 07-21754	103	107	105
SJ Albertha 95081 (SSd)	103	105	104
NS Salome 08/2413 (SSd)	103	104	103
NSL Overture 07-8120A (SW)	102	103	102
SY Shuffle (SW)	102	102	102
NSL 07-8136A (SW)	98	102	100
SW 77314 Viking Gold	100	99	99
NS Editha (SSd)	97	97	97
Nord 09/2417 (SSd)	94	100	97
HAD 12011-06 (SW)	92	92	92
SW 59328	89	89	89

Område D+E. Av foderkorn avkastar Tam Tam högst i området och av malkorn avkastar Columbus och Quench högst i flerårsmedlet av marknadssorterna. I årets försök gick Anakin, Columbus Mercada, Quench och Tipple bra och visade hög avkastningspotential. De sorter som tappat mest gentemot mätaren i år är framförallt de kortstråiga sorterna Gustav och Waldemar men även Tam Tam, Rosalina och Fairytale har haft en svacka i avkastningsförmågan i år.

Område F. Malkornet Quench och foderkornsorten Tam Tam ligger i topp i flerårsmedlet av marknadssorterna. Av malkornsorterna så tappar Quench försprånget lite gentemot Tipple men nya sorten Columbus har trängt in sig i mellan Quench och Tipple avkastningsmässigt. I årets försök gick Anakin, Mercada, och Tipple bra och visade hög avkastningspotential. De sorter som tappat mest gentemot mätaren i år är framförallt sorterna Columbus och Fairytale men även Rosalina och Waldemar har haft en svacka i avkastningsförmågan i år.

Sortegenskaper

SORTBLANDNINGEN (mätaren) är en blandning med lika delar Justina, Mercada, Quench och Tipple. Tanken med sortblandningen är att få en stabilare mätare.

ANAKIN (SSd) är ett foderkorn från Danmark som visat hög avkastningsförmåga. Sorten har ett ganska långt strå med god stråstyrka. Anakin har medelsen mognad. Sorten har högre kärnvikt och lägre proteinhalt medan rymdvikten är i nivå med mätaren. Anakin har hittills visat mindre mottaglighet för sjukdomar och speciellt sköldfläcksjuka.

CATRIONA (SW) är ett whiskymalkorn. Sorten avkastar något under mätaren och har medeltidig mognad. Sorten har ett medellångt strå med god stråstyrka. Catriona har medellåg rymdvikt, låg kärnvikt och hög proteinhalt. Malkornssorteringen är medelgod och stärkelsehalten är medellåg.

COLUMBUS (SSd) är ett malkorn från Danmark med avkastningsförmåga något över mätaren. Sorten har ett medellångt strå och är stråsvag. Columbus mognad som mätaren. Sorten har rymdvikt och kärnvikt i nivå med mätaren samt lägre proteinhalt. Malkornssorteringen är medellåg och stärkelsehalten är medelhög.

FAIRYTALE (SSd) är ett foderkorn från Danmark som visat mycket hög avkastningspotential. Sorten har ett långt strå men med något sämre stråstyrka än mätaren. Fairytale ger en medelhög rymdvikt och låg kärnvikt och proteinhalt. Sorten har medeltidigt mognad och medelhög stärkelsehalt.

GUSTAV (SW) är ett foderkorn från SW. Sorten har hög avkastningsförmåga. Strået är kort och styvt. Medelhög rymdvikt, kärnvikt och medellåg proteinhalt. Sorten mognar medeltidigt. Gustav har visat högre merskördar för svampbekämpning än mätaren. Gustav har låg stärkelsehalt.

JUSTINA (SSd) är ett foderkorn från Tyskland. Sorten har visat hög avkastningsförmåga men ligger nu i nivå med mätare. Jusina har medelsen mognad. Sorten har ett långt strå och är något stråsvagt. Rymdvikten är medellåg och proteinhalten och kärnvikt är medelhög. Stärkelsehalten är medellåg. Justina har visat högre merskördar för svampbekämpning än mätaren.

LUHKAS (SSd) är ett tidigt mognade foderkorn från England som visat hög avkastningspotential. Sorten har ett medellångt strå med medellåg stråstyrka. Rymdvikten är hög och kärnvikten samt proteinhalten är medelhög. Stärkelsehalten är medelhög. Luhkas har visat högre merskördar för svampbekämpning än mätaren.

MERCADA (SW) är ett foderkorn från Tyskland med hög avkastningsförmåga. Sorten mognar medeltidigt och har ett relativt kort strå med god stråstyrka. Mercada har en låg rymdvikt och medellåg proteinhalt samt hög kärnvikt. Stärkelsehalten är medellåg.

QUENCH (SW) är ett malkorn från England, som visat hög avkastningsförmåga. Sorten har ett medellångt strå och god stråstyrka som mognar relativt sent. Sorten har låg kärnvikt och proteinhalt medan rymdvikten ligger i nivå med mätaren. Sorten har en relativt hög stärkelsehalt. Malkornsorteringen är medelhög.

ROSALINA (SSd) är ett malkorn från Danmark som hittills avkastat i nivå med mätaren. Sorten har en tidig mognad och ett medellångt strå som är stråsvagt. Rymdvikten och proteinhalten är låg medan kärnvikten är i nivå med mätaren. Sorten har en stärkelsehalt och malkornssortering i nivå med mätaren. Rosalina har visat högre merskördar för svampbekämpning än mätaren.

TAMTAM (SW) är ett malt/foderkorn från Frankrike som visat mycket hög avkastningspotential. Sorten har ett långt strå och

bra stråstyrka som mognar medelsent. Tam Tam har medelhög rymdvikt, medeltung kärnvikt och låg proteinhalt. Sorten har hög stärkelsehalt och medelhög malkorns sortering.

TIPPLE (SW) är ett malkorn från England som avkastar i nivå med mätaren. Sorten ger låg proteinhalt och bra malkornsutbyte. Tipple har ett kort och styvt strå. Rymdvikten är i nivå med mätaren medan kärnvikten är betydligt högre. Sorten mognar relativt sent.

WALDEMAR (SW) är ett foderkorn från SW som har hög avkastningsförmåga. Sorten har ett kort strå med god stråstyrka. Waldemar mognar medeltidigt. Rymdvikt, kärnvikt och proteinhalt ligger i nivå med mätaren. Sorten har god mjöldaggsresistens. Stärkelsehalten är låg. Waldemar har visat högre merskördar för svampbekämpning än mätaren.

Nyare sorter

SJ 071152 Natasia (SSd), IGPF 5306 (SSd), LW Shannon 02W093-05 (SW), SW Honey, SW Amber, Syn Propino (SW), Sec Shandy (SW), NS Soldo (SSd) och Sej Zeppelin (SSd) har provats i två eller flera år i området.

Nya sorter

SW 12860-06, SW 07-21754, SJ Albertha 95081 (SSd), NS Salome 08/2413 (SSd), SY Shuffle (SW), NSL Overture 07-8120A (SW), NSL 07-8136A (SW), SW 77314 Viking Gold, NS Editha (SSd), Nord 09/2417 (SSd), HAD 12011-06 (SW) och SW 59328 provades för första året i området.

Tabell 2. Korn. Områdesindelad avkastning årsvis 2009-2011, samt flerårsmedel 2007-2011

Sort/årtal		D+E- område				F- området			
		2009	2010	2011	2007-2011	2009	2010	2011	2007-2011
Sortblandning	kg/ha	7 310	6 740	6 380	6 500	6 860	6 230	7 110	6 600
	rel.tal	100	100	100	100	100	100	100	100
Anakin		97	99	100	101	102	101	102	103
Catriona		94	80	90	93	98	93	93	96
Columbus		101	99	100	103	105	102	93	100
Fairytale		97	103	97	102	106	102	96	103
Gustav		101	104	98	105	103	103	100	104
Justina		98	94	99	98	99	96	97	100
Luhkas		97	103	100	102	99	102	97	101
Mercada		102	101	102	104	101	97	99	101
Quench		101	101	100	103	107	102	100	104
Rosalina		98	100	96	101	101	101	94	100
Tam Tam		106	106	102	107	108	106	104	107
Tipple		97	102	101	101	99	99	99	100
Waldemar		98	102	96	102	101	101	95	101

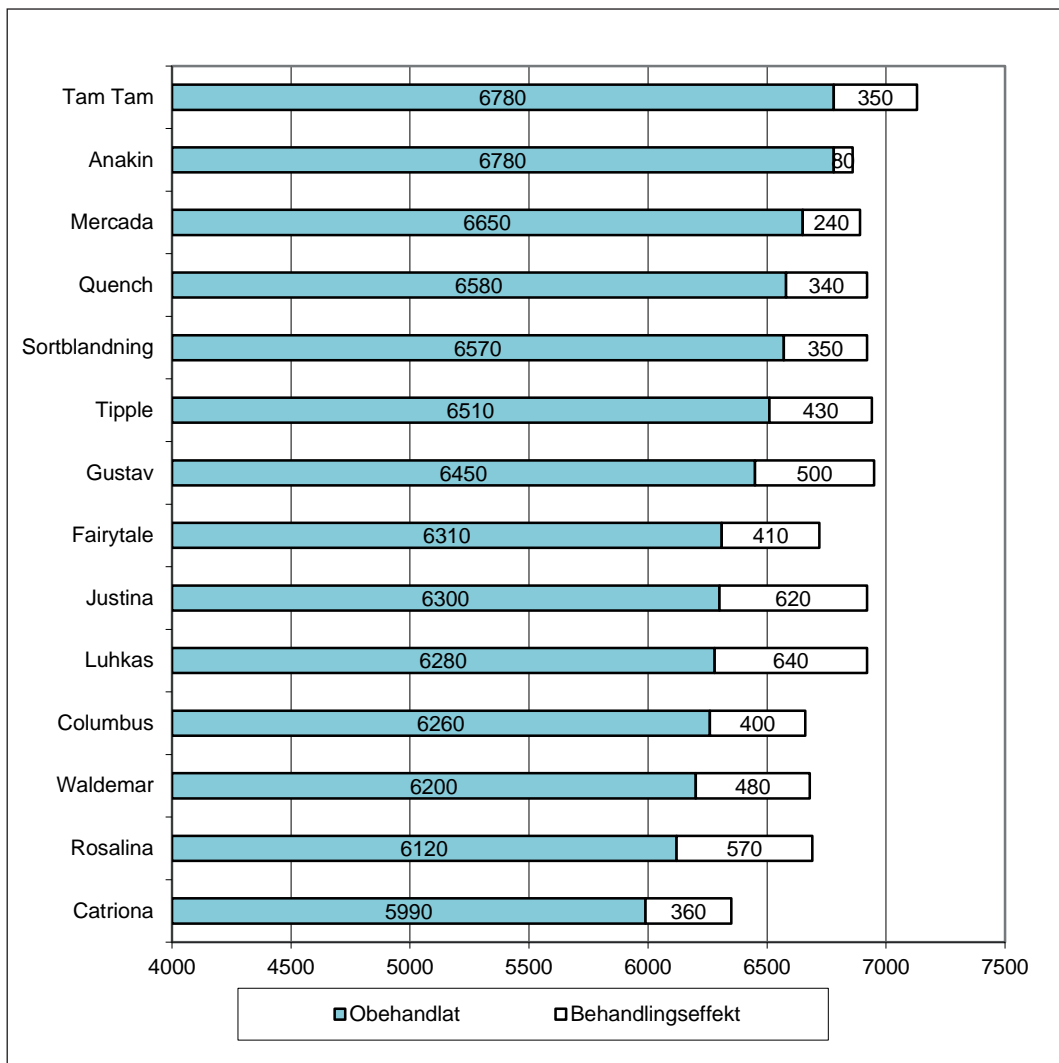
Tabell 3. Bestånds och kvalitetsegenskaper. Medeltal för 2007-2011, område D-G

Sort	Strå- styrka 0-100*	Strå- längd cm	Mog- nad dagar	Rymd- vikt g/l	Tusen- korn- vikt g	Pro- tein % av ts	Stärk- else i TS % av ts	Sortering Merskörd		Ergos- terol*** mg/kg**
								Diam > 2,5 mm % **	för behandl kg/ha**	
Sortbl.	86	68	112	665	49,4	11,3	59,5	95	332	17
Anakin	85	69	113	662	53,6	11,0	60,0	96	213	17
Catriona	77	68	110	663	46,8	11,6	59,4	94	317	16
Columbus	74	69	112	663	48,7	10,9	60,3	94	337	15
Fairytale	79	71	112	662	45,2	10,8	60,3	92	343	16
Gustav	87	59	112	662	47,2	11,2	59,2	93	466	17
Justina	80	73	113	661	50,4	11,4	59,5	96	370	16
Luhkas	80	67	110	679	50,4	11,4	59,9	95	374	18
Mercada	82	66	112	653	52,6	11,0	59,5	95	332	17
Quench	83	67	114	661	47,6	10,9	60,6	96	356	17
Rosalina	76	66	111	652	48,6	10,7	59,5	95	454	17
Tam Tam	83	71	114	669	48,8	10,7	60,6	95	282	16
Tipple	88	64	113	663	52,4	10,8	60,0	96	351	16
Waldemar	83	60	111	659	49,3	11,5	59,1	95	409	17

* 100 = fullt upprätt bestånd vid skörd. 0 = helt nedliggande bestånd vid skörd.

** Resultat från hela Sverige.

*** Ergosterol är en indikator på förekomst av mykotoxiner i spannmålen. Mängden ergosterol är nära förknippad med svampbiomassa och halten ergosterol i spannmål ökar när svamp växer till.

Figur 1. Behandlingseffekt vårkorn 2011, område D-G.